

forum for
natur og friluftsliv
Hordaland

Hordaland Fylkeskommune
v/ Planavdelinga
Pb. 7900
5020 Bergen

Bergen, 12. april 2013

Regional areal- og transportplan for Bergensområdet – høringsuttalelse

Forum for Natur- og Friluftsliv (FNF) er et samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftsansjoner på fylkesnivå. I Hordaland er følgende ansjoner tilsluttet nettverket: Bergen Turlag, Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, Bergen- og Omland Friluftsråd, Syklistenes Landsforening Hordaland, Norsk Botanisk Forening Vestlandsavdelingen og Hordaland Fylkeskystlag. Disse har en tilsluttet medlemsmasse i fylket på over 35.000.

Viser til oversendt planprogram for Regional areal- og transportplan for Bergensområdet (RATP), samt høringskonferanse i Bergen 3. april, og takker for anledningen til å komme med innspill til planprogrammet. FNF Hordaland er opptatt av å ivareta natur- og friluftsanser i aktuelle plansaker og bidra til en bærekraftig utvikling i fylket, og ber herved om å bli invitert inn i relevante temagrupper som blir satt opp i det videre planarbeidet med RATP.

Generelt

Bergensområdet kan vente seg en sterk vekst i årene som kommer, iht. prognosene fra SSB. Denne veksten utgjør en stor potensiell ressurs for vår region, men da er det kritisk at den håndteres på riktig måte.

Arealplaner medfører i stor utstrekning irreversible inngrep og definerer adferdsmønstre. Dette låser energibruk, bosettingsmønstre, tilgang eller avstand til naturområder og mulighet for matproduksjon. På den måten styres innbyggernes og bedriftenes reelle mulighet for å foreta bærekraftige valg for alltid. Derfor er det av avgjørende betydning at RATP er langsiktig, legger til rette for en bærekraftig samfunnsutvikling og at kunnskapsgrunnlaget som planen baserer seg på er tilfredsstillende.

Vi mener at kunnskapsgrunnlaget som denne planen skal basere seg på med tanke på friluftsliv- og naturverdier i regionen ikke er tilstrekkelig kartlagt per i dag, og må utredes nærmere. Da planen skal basere seg på eksisterende kommuneplaner (pkt. 3.4.), er det avgjørende at disse er gode. Grønnstruktur som arealformål ble innført ved endring av plan- og bygningsloven i 2009, og vi stiller spørsmål ved om dette er oppdatert i kommuneplanene i det aktuelle planområdet. Videre etterlyser vi kartlegging av lokalt viktige friluftsområder og ytterligere kartlegging og registrering av naturverdier i regionen.

Vi er positive til valgt utviklingsmodell (desentralisert konsentrasjon), og tror dette vil fasilitere bygging av effektive gang- og sykkelveinett i tettstedene, samt effektive kollektivsystem mellom knutepunktene. Det er også positivt at delformålene til planprogrammet fremhever at det skal tilrettelegges for en økning i kollektivtransport, sykkel og gange, slik at det totale transportbehovet i regionen går ned. Miljøvennlige transportløsninger kombinert med valgt utviklingsmodell støtter opp under føringer og rammer i nasjonal og regional politikk.

Vi etterlyser imidlertid en konkretisering av hvilke nærmiljøkvaliteter de ulike regionsentrene må ha for å oppnå denne ønskede utviklingen. Hva er de kritiske suksessfaktorene? Vi håper også at fylkeskommunen tør å være mer konkrete i det videre planarbeidet med tanke på hvor og hvordan det skal tilrettelegges for en økning i kollektivtransport, sykkel og gange, samt universell utforming av tilgangen til friområder og sikring av grønnstruktur til fremtidens generasjoner. Vi forventer at dette kommer tydelig frem i planens endelige handlingsprogram.

Egne arealer til rekreasjon burde være et eget tema i planprogrammet. Dette henger direkte sammen med "Plan for landskap, grønnstruktur og friluftsområde i Hordaland" som har planlagt oppstart i 2014, og burde derfor tas med i utformingen av RATP.

Kommentarer til punkter i planprogrammet:

Kap. 2: Føremål

Det bør legges opp til at den største delen av veksten i regionen skal håndteres i lite konfliktfylte områder/arealer. Dette må inn i formålet til planprogrammet.

Regional grønnstruktur

Tilgang på natur og turmuligheter er en viktig trivselsfaktor for svært mange, og er ofte utsatt for press fra arealkrevende inngrep som bolig- og veibygging. En rapport fra Miljøverndepartementet (*Naturopplevelse, friluftsliv og vår psykiske helse – 2008*) dokumenterer at fysisk aktivitet kombinert med naturopplevelser er det som har størst effekt på vår totale helsetilstand.

Planprogrammets delformål om regional grønnstruktur stedfester at: "*Utviklinga av by-, tettstads og senterområda skal avgrensast mot viktige verdiar for naturmiljø, landskap, kulturminne og landbruk*", for at disse skal være en ressurs for livskvalitet, folkehelse og matproduksjon. I dette avsnittet må man ta inn at utviklingen også må avgrenses mot viktige verdier for friluftslivet.

Kap. 3: Føringer og rammer, pkt. "3.3. Andre aktuelle prosessar"

Regional plan for folkehelse som skal vedtas i oktober er ikke nevnt i dette kapitlet. Tema i denne planen er bl.a. regional og lokal planlegging, bosted og nærmiljø, og den burde således ha innvirkning på arbeidet med RATP.

*Kap. 5: Plantema og konkretisering av planarbeidet,
Pkt. "5.1. Senterstruktur, knutepunkt og byggjeområde"*

Planarbeidet skal fastsette en fremtidig senter- og knutepunktstruktur, lokalsenter, utviklingsretning og langsiktig byutvikling. I dette må man også gå nærmere inn på hvilke kvaliteter de ulike regionsentrene må ha for å være selvforsynte, og det bør beskrives noe om universell utforming av tilgangen til friområde og grønne korridorer, gjerne i tilknytning til sykkelstier.

Behov for utredninger

Sammen med den planlagte kartleggingen av behovet for areal til ny sosial infrastruktur som "... skule, barnehage, helse, idrett og kultur" må man også inkludere behovet for areal til nye grøntområder som f.eks. parkanlegg i senter- og knutepunkt, friareal og lekeplasser, samt behovet for tilrettelegging og utvikling av nye friluftsliv- og rekreasjonsområder i nærmiljøene (turstier, sykkeltraséer for rekreasjonsformål, klatreområder etc.).

Vi etterlyser også en kartlegging av behovet for sykkelparkering på store kjøpesenter (Lagunen, Åsane senter, Oasen, Vestkanten, Øyrane torg), da dette per i dag er mangelfullt.

Pkt. "5.2. Bustadområde"

Retningslinjene til fremtidig boligbygging som skal utarbeides må inkludere noen prinsipper rundt behovet for friareal og lekeplasser i nærmiljøet. Videre må det utarbeides prinsipper for ivaretagelse av korridorer opp til skog og fjell i forbindelse med boligplanlegging, slik at man ikke "bygger igjen" tilgangen til attraktive turområder. Dette gjelder for øvrig også for punkt "5.3. Regionale næringsområde".

Pkt. "5.4 Transport"

Sykkel og gange

Gitt formålene som er definert i planprogrammets kap. 2, er det en skuffende liten beskrivelse i kap.5 av temaet "sykkel og gange" og hvilke utfordringer som er knyttet til dette feltet i regionen vår. Iht. tall fra KOSTRA (Kommune Stat Rapportering) i SSB ligger for eksempel Hordaland fylke godt under landsgjennomsnittet for kommunale gang- og sykkelveier.

For at dette feltet skal bli gitt det fokus som planprogrammet legger opp til i formålsbeskrivelsen, må sykkel og gange skilles ut som to separate tema i det videre planarbeidet.

Utbygging av sykkel tunneler i Bergensområdet vil kunne bidra til en økning i andelen sykkelreisende slik at regionen kan nå de målene som definert i Klimaplan for Hordaland og Regional Transportplan for Hordaland. Mulige strekninger for sykkel tunneler bør analyseres i det videre planarbeidet.

Det bør være fokus på tilrettelegging for trygge sykkeladkomster og sykkel parkeringer i tilknytning til større arbeidsplasser, idretts- og militæranlegg, utdanningssteder og kjøpesenter.

Behov for utredninger

I gjennomføringen av en reisevaneundersøkelse for Bergensområdet, er det viktig at man ikke bare fokuserer på hvordan innbyggerne reiser per i dag, men også hvordan man kunne tenke seg å reise i fremtiden gitt de riktige forutsetningene. Etablering av flere sykkel tunneler i regionen (f.eks. fra Fyllingsdalen til sentrum) vil som eksempel kunne være en forutsetning som gjør det aktuelt for flere innbyggere å sykle fremfor å velge bil i hverdagen.

Det er positivt at planprogrammet legger opp til samarbeid på tvers av kommunegrenser ifbm. å få til et system for håndtering av overskuddsmasser (stein) fra større infrastrukturprosjekter. Det burde i denne sammenheng utredes alternative bruksområder for denne type steinmasser, slik at diskusjonen ikke begrenses til kun å dreie seg om hvor deponiene skal plasseres.

Pkt. "5.5. Natur, kulturmiljø og landskap"

Planprogrammet viser til at det skal etableres temakart som skal synliggjøre verdier for landskap, friluftsliv, naturmangfold, jordbruk og kulturminne. Tabellen på siste side i planprogrammet (Tabell 2) gir inntrykk av at det ikke er planer om å innhente ny kunnskap innen noen av disse feltene. Vi stiller spørsmålstegn ved at man mener man har tilstrekkelig kunnskap på alle disse feltene per i dag til å utarbeide temakart som vil kunne få direkte konsekvenser for den videre arealutviklingen i regionen.

Planprogrammet må legge opp til en synliggjøring av hvor god kunnskap man faktisk har innenfor disse feltene, og dette må komme tydelig frem i temakartene. Er det områder som ikke er kartlagt (og det er det), så må dette vise i kartene, samtidig som at man må vurdere behovet for ytterligere kartlegginger. Miljøstatus Hordaland viser bl.a. til at det er behov for kartlegging og verdisetting av lokalt viktige friluftsområder.

Øvrige innspill til RATP:

- Muligheter for videreutvikling av lokaltog dekingen bør utredes nærmere
- Planen må tilrettelegge for en endring i bilparken til at flere velger elektrisk, og utrede behov for areal til ladestasjoner og lignende
- Ved nye tunnelbygginger bør det være en forutsetning at det samtidig tilrettelegges for syklende og gående langs samme trasé
- Det er behov for økt fokus på rene sykkelveier som bl.a. Rallarveien
- Det er avgjørende at lokaliseringen av forskjellige funksjoner er gjennomtenkt og gjøres på riktig måte. Målpunkter som sykehus, rådhus, NAV, større arbeidsplasser og skoler må f.eks. lokaliseres i gangavstand fra kollektive knutepunkt.

Videre arbeid med RATP

FNF Hordaland er, som tidligere nevnt, interessert i å delta i temagrupper i det videre planarbeidet. Planprogrammet er veldig lite konkret på dette punktet, dvs. hvor mange og innen hvilke tema det vil arrangeres temagrupper/samlinger, og hvem man vurderer å inkludere i disse. Dette må tydeliggjøres i planprogrammet. Vi mener det er behov for temagrupper og –samlinger innen samtlige av temaene til planprogrammet, for å sikre tilstrekkelig med involvering og medvirkning fra ulike interessenter.

I seksjon 6.2. "Medverknad" nevnes det at det vil bli knyttet kontakt mot interesse- og frivillige organisasjoner, selv om ingen av de organisasjonene som er ramset opp kan sies å være frivillige. Vi håper dette er en glipp, og ser frem til et fruktbart samarbeid med fylkeskommunen i det videre planarbeidet.

Med vennlig hilsen

Johanna Myrseth
Fylkeskoordinator
FNF Hordaland

Kopi:
Miljøvernavdelinga, Fylkesmannen i Hordaland